

## Nunta însângerată

Scrisă în anul 1927, piesa **Domnișoara Nastasia** i-a adus lui George Mihail Zamfirescu adevărata notorietate. În opinia lui Ov. S. Crohmălniceanu (cf. *Literatura română între cele două războaie mondiale*, Editura Minerva, București, 1975), „piesa atrage de la început atenția prin unghiul inedit din care înțelegea să prezinte lumea mahalalei românești pe scenă”. Același exeget apreciază că „după *Dezertorul* lui Mihail Sorbul, [*Domnișoara Nastasia*] era a doua temerară încercare de a substitui opticii comice a lui Caragiale o alta, tragică. Ca în *Azilul de noapte*, autorul ține să arate că *la fund* se zbate o umanitate care cunoaște toată gama pasiunilor devorante, aspirațiile înfrânte și marile suferințe innobilatoare”. La vremea premierei absolute, piesa a luat cam pe nepregătite lumea literară (cf. Mircea Ghițulescu, *Istoria dramaturgiei române contemporane*, Editura Albatros, București, 2000), astfel încât „nume ilustre se hotărau cu greu să acorde *note de trecere* la care pretindeau că aveau dreptul”. Bunăoară, pentru Eugen Lovinescu cea mai realizată era „pictura de mediu”, marele critic crezând că tema mahalalei ar putea fi „un tezaur ignorat al seriosului, al pateticului, al poeziei, chiar”, în vreme ce Camil Petrescu recunoștea „nervul teatral al textului”. Ceva mai târziu, Tudor Vianu introducea piesa într-o ilustră și generoasă paradigmă literar-teatrală, plasând-o alături de *Cadavrul viu* al lui Tolstoi, de *Dezertorul* lui Mihail Sorbul și, firește, alături de *Azilul de noapte* gorkian. Alți exegeți au asemănat protagonistul piesei cu Anca din *Năpasta*.

Citită astăzi, din perspectiva receptorului infinit mai grăbit de la începutul secolului al XXI-lea, piesa lui G. M. Zamfirescu poate părea nițeluș cam lungă și (probabil) marcată de un aer telenovelistic *avant la lettre*. Regizor tânăr, absolvent din anul 2000, cu câteva realizări scenice importante în palmares, Szabó K. István, aflat la prima sa întâlnire cu o piesă din literatura dramatică interbelică românească, a citit *Domnișoara Nastasia* din perspectiva asemănărilor sale evidente cu câteva piese de referință ale lui Federico García Lorca, precum *Nunta însângerată* ori *Yerma*. Pentru spectacolul de la Teatrul „G. A. Petculescu” din Reșița a alcătuit un conspect scenic ce reduce substanțial dimensiunile textului, *salto*-urile sale fiind astfel gândite încât să nu anuleze și ceea ce exprimă *de facto* partitura. O seamă dintre fapte ori replici sunt sugerate ori de-a dreptul înlocuite prin inspirate inserții scenografice – aici directorul de scenă aflându-și un prețios aliat în persoana coregrafului Lőrincz József, care a realizat mai mult decât mișcarea scenică a spectacolului, dar și în cea a actorului-dansator Florin Ibrași (*Ionel*). Szabó K. István a fost, de asemenea, ajutat de muzica de scenă percutantă și inspirată, analogă discursului scenic, creată de Horváth Károly.

Regizorul s-a gândit să speculeze, nici mai mult, nici mai puțin decât caracterul oarecum eclectic al textului. Eclectismul totuși nederanjant al montării rezultă din amestecul dintre caracterul preponderent realist al textului și accentele sale expresioniste (deși, interesant, Szabó K. István modifică oarecum ponderea celor doi termeni, mai cu seamă în prima parte a spectacolului), dar și din amplificarea grotescului unor personaje. Nu întotdeauna însă (auto)controlul regizoral asupra jocului actoricesc e suficient de riguros și așa se face, cred, că interpretele rolurilor

*Paraschiva* (Ana-Maria Cizler) și *Niculina* (Adina Panait) cam sar calul. Tot la fel cum sar calul costumele lor, pretins felliniene (creator: Florica Zamfira). În alte cazuri, costumele se caracterizează prin adecvare și simț al măsurii. Tonul exact îl găsește, după părerea mea, Iustina Prisăcaru, foarte bună interpretă a *Vecinei*. În desenarea clară și, în același timp, pitorească a umanității pestrițe din Mahalaua Veseliei contribuții utile, în unele cazuri chiar mai mult decât atât, au Eugen Pădureanu (interpret al Orbului, care își face vizibil personajul, în pofida faptului că acesta nu rostește nici măcar un singur cuvânt), Iulian Simionică (*Băiatul*), Cristian Brătioiu (*Omul necăjit*), Sorin Fruntelată (*Cerșetorul*), Nicolae Pârvulescu (*Haimanaua*) și Nicolae Drăgan. Cu toții ne întâmpină, în fața cortinei lăsate, înainte de începerea spectacolului. Unii somnolează, alții mănâncă, cu toții sunt după, ori în așteptarea unui nou chef. Care se poate oricând lăsa cu o tragedie. Casa lui Ion Sorcovă (cu siguranță și în dulcele stil clasic jucat de Zeno Balint) e asemenea unui canton mizer sau, mai curând, unui vagon. Aici locuiește Nastasia, excepția de la regula locului, dornică să agațe vagonul vieții sale la orice locomotivă ce ar putea-o scoate din Mahalaua Veseliei și duce în Popa Nan. Actriță bună, apreciată pentru câteva dintre creațiile sale anterioare, Marica Herman identifică mijloacele prin care să-și facă personajul credibil. O vedem la început visătoare, bovarică. În prima secvență, e asemenea eroinei flaubertiene care se visează cântând la pian. Nastasia se vrea îmbrăcată precum o domnișoară din lumea pe care ea o crede bună. E în căutarea soluției salvatoare. Iar cum Luca e o astfel de soluție, acceptată de Nastasia nu atât pentru că l-ar iubi ca bărbat, ci pentru că ar putea fi locomotiva visată, regizorul îi cere interpretului acestuia, Antonio Dinu, să facă un personaj mai curând adolescentin, feciorelnic. Pe de altă parte, în acest chip, Szabó K. István pregătește astfel modul în care va rezolva dificultățile inerente pe care le implică folosirea copiilor în spectacolele de teatru. Luca Lacrimă, interpretat de Miodrag Radovan, e la granița dintre aievea și părelnic. Reparitia din final a lui Luca, în cheie metaforică, atunci când răzbunarea Nastasiei se va fi săvârșit, chiar dacă va fi cu prețul propriei vieți, e justificată atât de o seamă de detalii din text, dar și de stilistica montării căreia îi conferă rotunjime. După moartea lui Luca, vedem o altfel de Nastasia. Mai întâi, ea apare cu două valize, dornică să plece cu orice chip. La auzul numelui lui Vulpașin, se decide să se răzbune. Se pregătește pentru asta. În ființa și pe chipul ei au loc transformări pe care Marica Herman le marchează cu har. Doritul rol Vulpașin i-a fost încredințat lui Florin Ruicu care, mai cu seamă în partea a doua a spectacolului, ajunge să ofere o întrupare credibilă a personajului, după un început ceva mai ezitant.

Deși îmi scapă, în continuare, rațiunile în virtutea cărora directorul de scenă a cerut ca pe afiș cuvântul *domnișoara* să apară între paranteze, nu încap în doială că spectacolul pe care l-a montat la Teatrul „G.A. Petculescu” din Reșița e unul valid artistic. E ceea ce, până la urmă, contează cu adevărat.

**Teatrul „G. A. Petculescu” din Reșița – (Domnișoara) Nastasia, comedie tragică după G. M. Zamfirescu. Un spectacol de Szabó K. István. Decorul: Szabó K. István. Costumele: Florica Zamfira. Mișcarea scenică: Lőrincz József. Muzica de scenă: Horváth Károly. Lumini-Lucian Moga. Cu: Marica Herman, Zeno Balint, Florin Ruicu, Antonio Dinu, Iustina Prisăcaru, Ana-Maria-Cizler, Adina Panait, Florin Ibrași, Miodrag Radovan, Eugen Pădureanu, Iulian Simionică, Cristian Brătioiu, Sorin Fruntelată, Nicolae Pârvulescu, Nicolae Drăgan; Data premierei: 27 septembrie 2007.**